

Awifauna Polski

Zapewne wielu przyrodników, zwłaszcza ornitologów, pamięta wiekopomne dzieło prof. Ludwika Tomiałowicza, bodaj czy nie najlepszego obecnie polskiego ornitologa, pt. „Ptaki Polski. Rozmieszczenie i liczebność” z 1990 roku. Publikacja ta, ozdobiona na okładce pięknym, nagradzonym zdjęciem błotnicy, autorstwa Tomasza Kłosowskiego, stanowiła istną „Biblię ornitologów”. To „w Tomiałowiczu” sprawdzało się, czy obserwowany ptak „ma prawo” być w danym miejscu, czy w danej porze, jaka jest jego liczebność itp. Książka ta była kontynuacją pracy wspomnianego uczonego z 1972 r., jej poszerzeniem i udoskonaleniem. Zaś we wstępie publikacji z 1990 roku profesor dużą uwagę poświęcił amatorskiemu ruchowi obserwatorów ptaków, pisząc, iż są jego młodszymi kolegami, którzy z rozmachem i szlachetnością rozpoczęli kłaść podwaliny pod przyszłość badań ornitologicznych w Polsce. Dziś wielu z tych ludzi „przeszło na zawodowstwo” i są naukowcami, profesjonalistami w badaniu ptaków. I oto na owych podwalinach został wybudowany „gmach wiedzy o krajowej awifaunie”, tak bowiem nazywają autorzy swoją publikację „Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany”.

To dwutomowe dzieło autorstwa profesorów Ludwika Tomiałowicza i Tadeusza Stawarczyka, wrocławskich ornitologów, wydane zostało w 2003 roku nakładem PTPP „proNatura”. Jak jednak zaznaczono we wstępie „książka /.../ jest rezultatem wspólnej pracy setek obserwatorów nieprofesjonalnych i większości krajowych ornitologów zawodowych. Zostały w niej wykorzystane

liczne nie ogłaszane drukiem dane, zarówno nasze własne, najbliższych kolegów, jak i licznych korespondentów rozsianych po całym kraju. Ich liczba jest tak znaczna, iż trudno byłoby wymienić autora każdej informacji”.

W publikacji przedstawiono stan obecny polskiej ornitofauny oraz pokuszono się o próbę ukazania tendencji długofalowych. Początkowe rozdziały dotyczą: historii awifauny obszaru Polski, dalej scharakteryzowana jest współczesna awifauna krajowa oraz krajowe i międzynarodowe prawne narzędzia ochrony ptaków. Rozdziały te mogą być szczególnie ważne nawet dla przyrodników nie-ornitologów, ponieważ zawierają np. dane na temat ilości gatunków (lęgowych i niełgowych), trendy zmian liczebności, informacje o nowych gatunkach w naszej awifaunie. Wiele jest tu informacji o zagrożeniach dla ptaków, elementów dzikiej przyrody. Okazuje się, że najbardziej zagrożone są gatunki wysokogórskie, z 10 gatunków występujących w Polsce tylko jeden jest „względnie niezagrożony”. Jako jedną z ważnych przyczyn autorzy podają związaną z turystyką presję na i tak nieliczne populacje oraz degradację ich siedlisk. Bardzo zagrożone są również gatunki związane z siedliskami podmokłymi, błotami i mokradłami.

Fot. Sebastian Sobowiec

Jednakże zasadnicza część publikacji jest „czysto” ornitologiczna. Stanowi ona przegląd systematyczny gatunków. Sporządzony został wg w miarę jednolitego schematu. Informacja o gatunku zawiera dane dotyczące statusu, rozmieszczenia, oceny liczebności, wędrówek, zimowania, a niekiedy również środowiska życia. W przypadku wybranych gatunków o zasięgu występowania i rozmieszczeniu informuje dodatkowo mapka. Zamieszczono również informacje o stwierdzeniach gatunków o niejasnym pochodzeniu, zbiegłych z niewoli oraz rewizje Komisji Faunistycznej. Uzupełnieniem jest bogaty spis literatury i skorowidz polskich, łacińskich i angielskich nazw ptaków. Oba tomy ozdobione są pięknymi fotografiami ptaków autorstwa Grzegorza Leśniewskiego, Marcina Karetty, Macieja Rębisia, Artura Tabora, Arkadiusza Sikory i innych, a także rysunkami Tomasza Cofty.

Dzięki dofinansowaniu przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, cena książki jest bardzo przystępna, co jest szczególnie ważne z uwagi na to, iż publikacja ta jako swoisty podręcznik powinna być szeroko rozpropagowana i łatwo dostępna dla wszystkich zainteresowanych. Bowiem zapewne służyć nam będzie przynajmniej przez kolejnych dziesięć lat. A do grona zainteresowanych należeć powinni nie tylko miłośnicy latających klejnotów dzikiej przyrody, ale wszyscy przyrodnicy.

Krzysztof Wojciechowski

Tomiałojć L., Stawarczyk T., *Awifauna Polski*, rozmieszczenie, liczebność i zmiany, T. I-II, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody „proNatura”, Wrocław 2003.

Książkę można nabyć u wydawcy: Pro Natura, ul. Podwale 75, 50-449 Wrocław, tel./fax.: 71 343-47-49 w. 326, e-mail: pronatura@eko.wroc.pl, eko.org.pl/pronatura.